

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 9 октомври 2020 г.
(OR. en)

11726/1/20
REV 1

EMPL 439
SOC 609
SAN 356
EDUC 358
ECOFIN 899

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	11079/1/20 REV 1
Относно:	Подобряване на условията на живот и труд на сезонните и другите мобилни работници Заклучения на Съвета (9 септември 2020 г.)

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно подобряването на условията на живот и труд на сезонните и другите мобилни работници, одобрени от Съвета чрез писмена процедура, приключила на 9 октомври 2020 г.

Подобряване на условията на живот и труд на сезонните и другите мобилни работници

Заклучения на Съвета

КАТО ОТЧИТА, ЧЕ:

1. Сезонните работници и редица други мобилни работници, включително командированите работници, които често работят в една или повече държави членки за ограничен период от време, без да се установяват там (наричани по-нататък „сезонни и други мобилни работници“), често са по-уязвими от останалите работници и са изложени на експлоатация, както и на несигурни или неблагоприятни условия на живот и труд (включително по отношение на здравословните и безопасни условия на труд, както и жилищното настаняване), на нарушения на трудовото право и на неспазване на стандартите на работното място; за тях е по-вероятно да бъдат засегнати от неадекватно социално осигуряване.
2. Свободното движение на работници и свободата на предоставяне на услуги, както и равното третиране са основни стълбове на Европейския съюз. Сезонните и другите мобилни работници допринасят значително за вътрешния пазар и продължиха да го правят по време на пандемията от COVID-19, което отново доказва съществената им роля в различни сектори на икономиката на ЕС.
3. Сезонните и другите мобилни работници често биват наемани на договори за временна заетост, чрез агенции за временна заетост и агенции за набиране на персонал или вериги за наемане на подизпълнители. Особено когато не са наети пряко от работодателя, те често нямат достатъчно яснота и осигурена защита по отношение на информацията, отговорността и правата.
4. Пандемията от COVID-19 е сериозна заплаха за общественото здраве, със сериозни и широкообхватни последици за системите за здравеопазване и грижи, както и за обществото и икономиките и пазарите на труда на всички държави членки. Безпрецедентните мерки, предприети от държавите членки в отговор на COVID-19, обаче засегнаха особено силно сезонните и другите мобилни работници.

5. Пандемията от COVID-19 обостри и привлече още по-ясно вниманието върху някои от проблемите, с които се сблъскват сезонните и другите мобилни работници. На свой ред, когато сезонните и другите мобилни работници са изложени на лоши условия на живот и труд, рискът от по-нататъшно разпространение на инфекциозни заболявания, включително увеличаване на риска от възникване на огнища на COVID-19, може да бъде по-висок.
6. COVID-19 показва, че е необходимо да се обмислят нови действия за по-добро прилагане и изпълнение на съществуващите правила за защита на сезонните и другите мобилни работници и за укрепване на устойчивостта на ЕС при кризи. За тази цел държавите членки биха могли да използват набора от съществуващи инструменти на международно, европейско и национално равнище за преодоляване и предотвратяване на проблемите, с които се сблъскват сезонните и другите мобилни работници, и да гарантират тяхната защита.
7. Държавите членки и останалите заинтересовани страни трябва да предприемат подходящи действия за засилване на правилното и ефективно прилагане и изпълнение на имащото отношение законодателство на ЕС и национално законодателство и за гарантиране на прозрачност по отношение на техните действия.

КАТО ПРИПОМНЯ, ЧЕ:

8. Сезонните и другите мобилни работници, упражняващи правото си на свободно движение в съответствие с член 45 от ДФЕС, се ползват от правото на равно третиране, по-специално по отношение на приложимите условия за наемане на работа, възнаграждение и условия на труд. Свободата на предоставяне на услуги е гарантирана съгласно член 56 от ДФЕС.
9. Работниците от трети държави могат да се ползват от правото на равно третиране съгласно съответното законодателство на ЕС в областта на трудовата миграция.
10. Прилагането на правото на ЕС и националното право в тази област е от компетентността на държавите членки.

КАТО ПРИВЕТСТВА:

11. Насоките за сезонните работници в ЕС в контекста на пандемията от COVID-19, приети от Европейската комисия на 16 юли 2020 г.

12. Резолюцията на Европейския парламент от 19 юни 2020 г. относно европейската защита на трансграничните и сезонните работници в контекста на кризата, предизвикана от COVID-19.
13. Инициативите на национално равнище и двустранните споразумения между органите на държавите членки за решаване на проблемите на сезонните и другите мобилни работници, по-специално в контекста на кризата с COVID-19.
14. Секторните инициативи, както и двустранните и тристранните споразумения на национално и европейско равнище за защита на тези работници и за предоставяне на насоки на тях и техните работодатели.

КАТО ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ:

15. Работата, извършена от мрежата EURES, включително Европейското бюро за координация на EURES и националните бюра за координация на EURES. Порталът EURES предлага подробна практическа, правна и административна информация за условията на живот и труд във всички държави членки, която може да е от полза за сезонните и другите мобилни работници.
16. Дейностите на европейска платформа с цел да се засили сътрудничеството за противодействие на недеклариания труд, създадена през 2016 г. Няколкократно платформата е насърчавала действия, насочени към сезонните и другите мобилни работници, и е създавала условия за взаимно обучение във връзка с ефективните подходи за противодействие на недеклариания труд в сектори, които разчитат в голяма степен на трансграничната сезонна работа, като например селското стопанство и туризма.
17. Работата на Административната комисия за координация на системите за социална сигурност, която отговаря за разглеждането на административните въпроси и въпросите относно тълкуването, произтичащи от разпоредбите на регламентите относно координацията на системите за социална сигурност, за улесняване на еднаквото прилагане на законодателството на ЕС, по-специално чрез насърчаване на обмена на опит и най-добри практики, както и за насърчаване и развиване на сътрудничеството между държавите — членки на ЕС, включително по въпроси, свързани със сезонните и другите мобилни работници.

18. Ролята на Европейския орган по труда (ЕОТ). След като започне да функционира пълноценно, ЕОТ ще подпомага — в сътрудничество с други институции и органи, когато е приложимо — Комисията и държавите членки за ефективното прилагане и изпълнение от тяхна страна на правото на ЕС, свързано с трудовата мобилност в целия ЕС, и координацията на системите за социална сигурност в рамките на ЕС. ЕОТ ще действа в обхвата на имащото отношение право на ЕС.
19. Стратегическата рамка на ЕС за здравословни и безопасни условия на труд за периода 2014—2020 година, в която са набелязани основните предизвикателства и стратегическите цели за здравословните и безопасни условия на труд, представени са ключовите действия и са изброени инструментите на ЕС.
20. Усилията на Европейската агенция за безопасност и здраве при работа (EU-OSHA) да направи работните места в Европа по-безопасни, по-здравословни и по-продуктивни в полза на работниците, работодателите и правителствата, и по-специално нейните насоки от 24 април 2020 г., озаглавени „Завръщане на работното място – адаптиране на работните места и защита на работещите“, и другите специални ресурси на агенцията за COVID-19 за работодатели и работници.
21. Работата на Комитета на старшите инспектори по труда за утвърждаване на еднаквото и ефективно прилагане на законодателството на ЕС в областта на здравословните и безопасни условия на труд.
22. Сходните насоки и ресурси, изготвени от съответните заинтересовани страни на национално и секторно равнище, насочени към сезонните и другите мобилни работници, както и към техните работодатели.

КАТО ОТЧИТА:

23. Основната роля на инспекциите по труда и другите компетентни органи за осигуряване на правилното прилагане и изпълнение на действащото законодателство и инструменти в областта на свободното движение на работници и на свободата на предоставяне на услуги, в областта на условията на живот и труд, включително здравословните и безопасни условия на труд, и в областта на координацията на системите за социална сигурност.

24. Основната роля на социалните партньори и значението на социалния диалог, за да се подпомогнат администрациите, работниците и работодателите да прилагат правилно и ефективно действащото законодателство, както за да се гарантира представителството на работниците и предоставянето на информация.
25. Важната роля на съответните неправителствени организации за подпомагане на правилното и ефективно прилагане на съществуващите инструменти,

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, В СЪОТВЕТСТВИЕ С ТЕХНИТЕ ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ПРИ ОТЧИТАНЕ НА УСЛОВИЯТА НА НАЦИОНАЛНО РАВНИЩЕ И ЗАЧИТАНЕ НА РОЛЯТА И АВТОНОМНОСТТА НА СОЦИАЛНИТЕ ПАРТНЬОРИ:

26. ДА ПРИЛАГАТ и ИЗПЪЛНЯВАТ в пълна степен действащото законодателство на ЕС и национално законодателство, по-специално в областта на свободното движение на работници и свободата на предоставяне на услуги, наемането на работа на граждани на трети държави като сезонни работници, условията на живот и труд, включително здравословните и безопасни условия на труд, и координацията на системите за социална сигурност, за да се осигури адекватна защита на сезонните и другите мобилни работници;
27. ДА ПРЕДОСТАВЯТ на сезонните и другите мобилни работници съответната информация, ако е необходимо с подкрепата на ЕОТ, за техните права и задължения, както и информация за органите, които оказват помощ на сезонните и другите мобилни работници в съответната държава членка във всички посочени по-горе области, на собствения им език, особено ако това е официален език на ЕС, или на език, който разбират или за който с основание може да се предположи, че разбират, по ясен и прозрачен начин;
28. ДА ПОВИШАТ осведомеността сред сезонните и другите мобилни работници относно мерките за безопасност в контекста на пандемията от COVID-19, по възможност с подкрепата на социалните партньори, на собствения им език, особено ако това е официален език на ЕС, или на език, който разбират или за който с основание може да се предположи, че разбират, по ясен и прозрачен начин, включително информация за мерките, които трябва да се предприемат в случай на симптоми на COVID-19;

29. ДА ПОВИШАТ прозрачността във връзка с отговорността при веригите за наемане на подизпълнители, така че мобилните работници и националните органи да са в състояние да идентифицират лицето или субекта, който носи юридическа отговорност за разглеждането на техните претенции; ДА ОБМИСЛЯТ въвеждането на ограничения за веригите за наемане на подизпълнители, както и солидарна отговорност, когато това е необходимо;
30. ДА ПРОУЧАТ възможността за определяне на специфични изисквания за агенциите за временна заетост и агенциите за набиране на персонал, насочени към сезонните и другите мобилни работници в ЕС, за да се гарантира, че тези агенции спазват минималните стандарти за качество съгласно националното законодателство и законодателството на ЕС и по целесъобразност – колективните трудови договори, и не събират прекомерни или незаконни такси от работниците. Тези агенции следва да информират работниците за предприятието ползвател, за периода на заетост, за принципите на формиране на възнаграждението — включително за изчисляването на пълния размер, както и за възможните автоматични приспадания, като наем или разходи за жилищно настаняване или необходимите предпазни средства — условия на труд, включително права и задължения на страните в случай на прекратяване на работата, специфични консултантски услуги, предоставяни от социалните партньори или публичните служби по заетостта, разпоредби и права в областта на социалната сигурност, включително здравно осигуряване, пътуване и жилищно настаняване, както и уговорки за осигуряването на храна, в писмена форма, включително чрез електронни средства. Информацията следва да се предоставя на родния език на работниците или на език, който те разбират, по ясен и прозрачен начин, преди заминаването, независимо от продължителността на техния договор;
31. ДА НАПРАВЯТ ОЦЕНКА и да предприемат мерки във връзка със специфичното положение на сезонните и другите мобилни работници при налагане на ограничения във връзка с пандемията, като например изолация в домашни условия или затваряне на границите, включително възможността да се върнат както у дома, така и в приемащата държава членка без неоправдани ограничения на придвижването с цел да започнат или продължат работата си;

32. ДА ПРОУЧАТ дали сезонните и другите мобилни работници са зависими от работодателите си в по-голяма степен от останалите работници; ДА ОБМИСЛЯТ как да се противодейства на подобни зависимости; и ДА ОБМИСЛЯТ как сезонните и другите мобилни работници, по време на престоя им в приемащата държава членка, да могат да се ползват от жилищно настаняване, транспорт и хранене, съответстващи на подходящ стандарт на живот (както е определен от националното право и практика), който отговаря на общите стандарти за хигиена и безопасност — също по време на кризисни ситуации — в сила в съответната държава членка, и на цена, която не е прекомерна спрямо качеството на услугата и нетното възнаграждение на работниците;
33. ДА ЗАСИЛЯТ сътрудничеството и обmena на най-добри практики между администрациите, включително, където е приложимо, чрез органите за насърчаване на равното третиране, И ДА ПОДПОМАГАТ работниците от Съюза и членовете на техните семейства в съответствие с приложимото законодателство на ЕС (например Директива 2014/54/ЕС), както и работниците от трети държави, ползващи се от правото на равно третиране съгласно съответните директиви (напр. Директивата за единното разрешение 2011/98/ЕС или Директивата за сезонните работници 2014/36/ЕС);
34. ДА НАПРАВЯТ ОЦЕНКА дали прилаганите понастоящем проверки са достатъчни за изпълнение на действащото законодателство на ЕС и национално законодателство и ДА ОПРЕДЕЛЯТ цели за засилване на проверките при необходимост;
35. ДА РАЗГЛЕДАТ, където е приложимо, своето законодателство в областта на социалната сигурност по отношение на адекватното покритие на сезонната работа;
36. ДА ПРЕДОСТАВЯТ достъп до възможности за повишаване на квалификацията и обучение, когато това е целесъобразно;
37. ДА ПРЕЦЕНЯТ дали е целесъобразно да се ратифицира Конвенция № 184 на МОТ относно здравословните и безопасни условия в селското стопанство;
38. ДА СИ СЪТРУДНИЧАТ със социалните партньори, за да се осигури подкрепа за работодателите и сезонните и другите мобилни работници, както и да се гарантира тяхното представителство;

39. ДА НАСЪРЧАВАТ, където е приложимо, сключването на колективни трудови договори за сезонните и другите мобилни работници; и
40. ДА ПОДКРЕПЯТ, когато е приложимо, консултантските услуги, предоставяни от синдикални организации или други заинтересовани страни на сезонните и другите мобилни работници с цел активно насърчаване на свободното движение на работници и свободата на предоставяне на услуги по социален и справедлив начин. ДА ПРОУЧАТ възможността за предоставяне на такива услуги на място;

ПРИЗОВАВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ, В СЪОТВЕТСТВИЕ С ТЕХНИТЕ ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ПРИ ОТЧИТАНЕ НА УСЛОВИЯТА НА НАЦИОНАЛНО РАВНИЩЕ И ЗАЧИТАНЕ НА РОЛЯТА И АВТОНОМНОСТТА НА СОЦИАЛНИТЕ ПАРТНЬОРИ:

41. ДА ОСЪЩЕСТВЯВАТ СЪВМЕСТНО СЪТРУДНИЧЕСТВО с всички имащи отношение страни, по-специално със социалните партньори, чрез наличните рамки (например комитети, агенции, дейности за взаимно обучение) с цел правилно прилагане и изпълнение на действащото законодателство на ЕС и национално законодателство;
42. ДА ПРОУЧАТ възможността за подобряване на събирането на данни за сезонните и другите мобилни работници в съответните сектори в сътрудничество с участниците на равнището на ЕС и на национално равнище;
43. ДА ПРОУЧАТ възможностите за съвместни дейности за комуникация и повишаване на осведомеността, насочени по-специално към подобряване на информацията за работниците и работодателите и към повишаване на тяхната осведоменост за правата и задълженията им, особено по отношение на условията на труд и здравословните и безопасни условия на труд, в сътрудничество със съответните участници на равнище ЕС и на национално равнище, включително Европейската агенция за безопасност и здраве при работа. В допълнение ДА ОБМИСЛЯТ възможността за организиране на комуникационна кампания, която да представи положителния ефект и съществената роля на сезонните и мобилните работници в ЕС за функционирането на единния пазар;
44. ДА ОБМИСЛЯТ засилване на сътрудничеството между Европейската комисия и националните органи с цел утвърждаване на равното третиране и подкрепа на работниците от Съюза и членовете на техните семейства съгласно Директива 2014/54/ЕС, например чрез дейности за взаимно обучение и обмен на добри практики;

45. ДА РАБОТЯТ ЗАЕДНО за премахване на по-ниското от стандартното заплащане, други експлоататорски практики и трафика на сезонни и други мобилни работници, включително засилване на административното сътрудничество и повишаване на осведомеността за рисковете и възможните незаконни практики; и
46. По отношение на гражданите на трети държави, ДА НАСЪРЧАВАТ, когато е целесъобразно, включването в споразуменията за партньорство и други подходящи споразумения с трети държави на разпоредби, забраняващи нелоялни практики за наемане на работа, включително нелоялни такси за наемане на работа, налагани на работниците от частни агенции по заетостта и/или агенции за миграция в техните държави на произход;

ПРИЗОВАВА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ:

47. ДА ОСЪЩЕСТВЯВА СЪТРУДНИЧЕСТВО с държавите членки и други заинтересовани страни по въпроси, свързани със сезонните и другите мобилни работници, чрез съществуващите инструменти на равнище ЕС;
48. ДА ОСЪЩЕСТВЯВА СЪТРУДНИЧЕСТВО с Консултативния комитет за безопасност и здраве на работното място по въпроси, свързани със здравето и безопасността на сезонните и другите мобилни работници.
49. ДА НАПРАВИ ОЦЕНКА дали може да се осигури финансиране от ЕС за специализирани консултантски услуги, предоставяни от синдикални организации или други заинтересовани страни на сезонните и другите мобилни работници, в рамките на съществуващите програми, за да се насърчи активно свободното движение на работници по социален и справедлив начин;
50. ДА ОБМИСЛИ действия, свързани със здравословните и безопасни условия на труд на работниците, включително сезонните и другите мобилни работници, в контекста на бъдещата стратегическа рамка на ЕС за здравословни и безопасни условия на труд;
51. ДА НАПРАВИ ОЦЕНКА на областите, в които следва да се подобри защитата на сезонните работници, и да се отправят препоръки за политиката; и
52. ДА ПРОВЕДЕ проучване за събиране на данни относно сезонната работа в рамките на ЕС и да набележи основните срещани предизвикателства, включително, когато това е възможно, по време на пандемията от COVID-19, и да гарантира, че данните са разбити по пол, за да се улесни извършването на анализ за оценка на изпълнените действия;

ПРИКАНВА ЕВРОПЕЙСКИЯ ОРГАН ПО ТРУДА (ЕОТ) ДА ПРОДЪЛЖИ ДА:

53. ОКАЗВА ПОДКРЕПА на държавите членки, по-специално по отношение на дейностите в областта на информацията и координацията на съвместни и съгласувани трудови инспекции. Тези дейности биха могли да включват предоставяне на информация от компетентните органи на работниците и работодателите, както и кампании за повишаване на осведомеността и съвместни или съгласувани трудови инспекции, насочени по-специално към сектори, в които сезонната работа е по-застъпена;
54. СИ СЪТРУДНИЧИ с европейската платформа с цел да се засили сътрудничеството за противодействие на недекларирания труд (до нейното пълно интегриране с ЕОТ през 2021 г.) по отношение на дейностите, насочени към сезонните и другите мобилни работници, в т.ч. стимулиране на по-добрата осведоменост за правата и задълженията сред работниците и работодателите, за да се насърчи преходът от недеклариран към деклариран труд;
55. РАБОТИ с партньори на Европейските служби по заетостта (EURES) в държавите членки (до пълното интегриране на мрежата EURES с ЕОТ през 2021 г.) с цел разработване на специфични дейности и материали, свързани със сезонните и другите мобилни работници; ПРИКАНВА Европейско бюро за координация на EURES да предоставя по-конкретна информация относно сезонните работници и правата, приложими за тях на портала EURES; и
56. В рамките на Регламент (ЕС) 2019/1149, да си сътрудничи с Административната комисия за координация на системите за социална сигурност с цел постигане на полезни взаимодействия между областта на трудовата мобилност и координацията на системите за социална сигурност;

ПРИКАНВА ЕВРОПЕЙСКАТА АГЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА (EU-OSHA) ДА ПРОДЪЛЖИ ДА:

57. РАБОТИ с Комитета на старшите инспектори по труда и с други заинтересовани страни, за да продължава да предоставя насоки и материали, включително проучвания, инструменти и кампании за оценка на професионалните рискове, насочени към здравето и безопасността на работното място на сезонните и другите мобилни работници.